

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 553/2014-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. septembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, vedené pod sp. zn. Rvp 22770/2013, Rvp 267/2014, Rvp 271/2014, Rvp 272/2014, Rvp 273/2014, Rvp 577/2014, Rvp 722/2014, Rvp 723/2014 a sp. zn. Rvp 1678/2014, zastúpenej obchodnou spoločnosťou Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou a jeho uzneseniami sp. zn. 9 Er 33/2005 z 1. februára 2013 (Rvp 22770/2013), sp. zn. 8 Er 143/2007 z 1. marca 2013 (Rvp 271/2014 a Rvp 722/2014), sp. zn. 8 Er 147/2007 z 1. marca 2013 (Rvp 272/2014 a Rvp 723/2014), sp. zn. 8 Er 279/2007 z 1. marca 2013 (Rvp 273/2014 a Rvp 1678/2014), Okresného súdu Poprad a jeho uznesením sp. zn. 15 Er 132/2008 z 26. januára 2011 (Rvp 267/2014 a Rvp 577/2014) a postupom Krajského súdu v Prešove a jeho uzneseniami sp. zn. 7 CoE 95/2013 z 31. mája 2013 (Rvp 22770/2013), sp. zn. 25 CoE 25/2012 z 12. septembra 2013 (Rvp 267/2014

a Rvp 577/2014), sp. zn. 22 CoE 72/2013 z 5. septembra 2013 (Rvp 271/2014 a Rvp 722/2014), sp. zn. 8 CoE 95/2013 z 30. júla 2013 (Rvp 272/2014 a Rvp 723/2014), sp. zn. 3 CoE 95/2013 z 2. augusta 2013 (Rvp 273/2014 a Rvp 1678/2014), a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., vedené pod spisovými značkami sp. zn. Rvp 22770/2013, Rvp 267/2014, Rvp 271/2014, Rvp 272/2014, Rvp 273/2014, Rvp 577/2014, Rvp 722/2014, Rvp 723/2014 a sp. zn. Rvp 1678/2014 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. III. ÚS 553/2014.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 19. novembra 2013, 13., 14., 21. januára 2014 a 17. februára 2014 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy, čl. 14 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou a jeho uzneseniami sp. zn. 9 Er 33/2005 z 1. februára 2013 (Rvp 22770/2013), sp. zn. 8 Er 143/2007 z 1. marca 2013 (Rvp 271/2014 a Rvp 722/2014), sp. zn. 8 Er 147/2007 z 1. marca 2013 (Rvp 272/2014 a Rvp 723/2014), sp. zn. 8 Er 279/2007 z 1. marca 2013 (Rvp 273/2014 a Rvp 1678/2014), Okresného súdu Poprad a jeho uznesením sp. zn. 15 Er 132/2008 z 26. januára 2011 (Rvp 267/2014 a Rvp 577/2014) (ďalej aj „uznesenia okresných súdov“) a postupom Krajského súdu

v Prešove (ďalej len „krajský súd“) a jeho uzneseniami sp. zn. 7 CoE 95/2013 z 31. mája 2013 (Rvp 22770/2013), sp. zn. 25 CoE 25/2012 z 12. septembra 2013 (Rvp 267/2014 a Rvp 577/2014), sp. zn. 22 CoE 72/2013 z 5. septembra 2013 (Rvp 271/2014 a Rvp 722/2014), sp. zn. 8 CoE 95/2013 z 30. júla 2013 (Rvp 272/2014 a Rvp 723/2014), sp. zn. 3 CoE 95/2013 z 2. augusta 2013 (Rvp 273/2014 a Rvp 1678/2014) (ďalej aj „uznesenia krajského súdu“).

Zo sťažností vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov a v rámci svojej činnosti poskytla na základe zmlúv o úvere uzavretých s dlžníkmi úvery, ktoré boli títo povinní vrátiť podľa podmienok dojednaných v úverových zmluvách. Vzhľadom na skutočnosť, že v sťažnostiach konkretizovaný dlžník dobrovoľne nepristúpil k úhrade svojich záväzkov, pohľadávka sťažovateľky voči tomu-ktorému dlžníkovi sa stala splatná a v nadväznosti na to na základe splnomocnenia udeleného dlžníkom pri podpise úverovej zmluvy bola spísaná splnomocnencom dlžníka notárska zápisnica, ktorá sa stala exekučným titulom, na podklade ktorej boli v prospech sťažovateľky začaté exekučné konania. V priebehu exekučných konaní boli označenými uzneseniami Okresného súdu Vranov nad Topľou a Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresné súdy“) v sťažovateľkou napadnutých konaniach rozhodnuté o zastavení prebiehajúcich exekučných konaní z dôvodu neprípustnosti. Krajský súd na odvolania sťažovateľky svojimi rozhodnutiami potvrdil napadnuté uznesenia okresných súdov ako vecne správne.

Sťažovateľka v predostretej argumentácii atakuje právne závery vyplývajúce z rozhodovacej činnosti okresných súdov a krajského súdu, ktorým vytýka ich nesprávnosť z hľadiska právneho posúdenia relevantných hmotnoprávnych ustanovení príslušných právnych predpisov na predmetnú právnu vec sa vzťahujúcich a zároveň poskytuje ústavnému súdu vlastnú interpretáciu právnych predpisov vzťahujúcich sa na uvedené konania.

V sťažnostiach sťažovateľka poukazuje aj na rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev (ďalej len „Súdny dvor“) vo veci Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Cipani a spol. sp. zn. C-472/11 z 21. februára 2013, z ktorého má vyplývať, že čl. 6 ods. 1 a čl. 7

ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý konštatoval ex offio nekalú povahu zmluvnej podmienky, nemusí na to, aby mohol vyvodit' dôsledky tohto konštatovania, čakať, či spotrebiteľ informovaný o svojich právach navrhne, aby uvedená podmienka bola zrušená, avšak zásada kontradiktórnosti vo všeobecnosti zaväzuje vnútroštátny súd, ktorý konštatoval v rámci preskúmania ex offio nekalú povahu zmluvnej podmienky, informovať účastníkov konania v spore a vyzvať ich, aby sa k tomu kontradiktórne vyjadrili spôsobom, ktorý na tento účel ustanovujú vnútroštátne procesnoprávne predpisy.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vydal rozhodnutie, ktorým vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy, čl. 14 dohovoru a čl. 47 charty postupom a uzneseniami okresných súdov a postupom a uzneseniami krajského súdu v označených konaniach, zruší označené uznesenia okresných súdov a uznesenia krajského súdu, veci vráti okresným súdom na ďalšie konanie a sťažovateľke prizná primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

Podľa § 112 ods. 1 OSP môže súd v záujme hospodárnosti konania spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah prerokúvaných sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 22770/2013, Rvp 267/2014, Rvp 271/2014, Rvp 272/2014, Rvp 273/2014, Rvp 577/2014, Rvp 722/2014, Rvp 723/2014 a sp. zn. Rvp 1678/2014 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností, ktoré smerujú proti tomu istému krajskému súdu, prihliadajúc na totožnosť sťažovateľky ako účastníka konania, totožnosť krajského súdu a totožné meritum sporu v označených veciach, rozhodol ústavný súd o ich spojení na spoločné konanie tak, ako to je uvedené v bode I výroku tohto uznesenia.

2.1 K časti sťažností namietajúcich porušenie označených práv postupom a napadnutými uzneseniami okresných súdov

V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Pokiaľ ide o napadnutý postup okresných súdov a nimi vydaných uznesení o zastavení exekúcie, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti týmto uzneseniam bolo možné podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok, čo sťažovateľka aj využila. Označené uznesenia okresných súdov, ako aj sťažovateľkou namietaný postup, ktorý vydaniu rozhodnutí predchádzal, bol teda predmetom súdneho prieskumu krajským súdom. S prihliadnutím na to bolo preto potrebné túto časť sťažností odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2.2 K sťažnostiam evidovaným pod sp. zn. Rvp 267/2014, Rvp 271/2014, Rvp 272/2014 a sp. zn. Rvp 273/2014 namietajúcim porušenie označených práv postupom a v nich označenými napadnutými uzneseniami krajského súdu

Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach podrobne analyzoval dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažností sťažovateľky a plne sa stotožňuje s dôvodmi, ktoré v nich uviedol, napr. sp. zn. III. ÚS 242/2011 z 31. mája 2011, sp. zn. II. ÚS 473/2011 z 20. októbra 2011, sp. zn. II. ÚS 303/2011 z 24. augusta 2012, sp. zn. III. ÚS 397/2011 z 27. septembra 2011, sp. zn. I. ÚS 227/2012 zo 16. mája 2012, sp. zn. I. ÚS 382/2012 z 22. augusta 2012, sp. zn. I. ÚS 409/2012 z 22. augusta 2012, sp. zn. III. ÚS 7/2013 z 15. januára 2013 a sp. zn. III. ÚS 453/2013 z 26. septembra 2013 pri akceptovaní právnych záverov rozhodnutí všeobecných súdov o neprípustnosti, resp. zastavení exekúcie, pretože notárska zápisnica, ako to bolo v tomto prípade, na podklade ktorej bola exekúcia vedená (resp. navrhnutá), nebola z rôznych dôvodov spôsobilým exekučným titulom na vedenie exekúcie.

Na uvedenom nemení nič ani argumentácia sťažovateľky o porušení zásady kontradiktórnosti konania tým, že konajúce súdy pred rozhodnutím o absolútnej neplatnosti notárskej zápisnice ako exekučného titulu nedali účastníkom konania príležitosť vyjadriť sa k tomuto právnomu posúdeniu, tak ako to sťažovateľka odvodzuje z rozsudku Súdneho dvora vo veci Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Cipani a spol. sp. zn. C-472/11 z 21. februára 2013. Ústavný súd v tejto súvislosti predovšetkým pripomína, že sťažovateľka mala možnosť sa oboznámiť s dôvodmi zastavenia exekučného konania a neprípustnosti exekúcie z už uvádzaných dôvodov z uznesení okresného súdu, proti ktorému aj podala odvolanie, v ktorom sa k tomuto dôvodu vyjadrila. Obdobne aj povinný z exekúcie, ktorý má v zmluvnom vzťahu so sťažovateľkou postavenie spotrebiteľa, mal po doručení uznesenia prvostupňového súdu možnosť vyjadriť sa (prípadne podať odvolanie proti uzneseniu okresného súdu) k právnym záverom súdu prvého stupňa. Sťažovateľkou uplatnenými argumentmi sa krajský súd v napadnutom uznesení náležite zaoberal a vyložil svoje závery, pre ktoré vzhliadol napadnuté uznesenie okresného súdu ako vecne správne.

Pre ústavnú udržateľnosť napadnutého postupu a uznesenia postačuje, aby bola zásada kontradiktórnosti dodržaná v konaní ako celku (v posudzovanom prípade v konaní na oboch stupňoch). Presadzovanie názoru, že na každom jednom stupni súdnictva musí byť uvedená zásada dodržaná bez výnimky, by podľa názoru ústavného súdu odvolaciemu súdu v zásade prisúdilo len funkciu akéhosi kasačného orgánu bez reálnej možnosti konvalidovať prípadné procesné nedostatky vlastným postupom. Na základe uvedeného preto ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu a jeho uzneseniami bol v daných veciach princíp kontradiktórnosti súdneho konania, ktorý je obsahom práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru dodržaný, čím k porušeniu označených práv dôjsť nemohlo.

Prihliadajúc na zásady procesnej hospodárnosti preto ústavný súd tieto sťažnosti odmietol z rovnakých dôvodov bez odôvodnenia (posledná veta § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2.3 K sťažnostiam sťažovateľky vedenými pod sp. zn. Rvp 22770/2013, Rvp 577/2014, Rvp 722/2014, Rvp 723/2014 a sp. zn. Rvp 1678/2014, ktorými napádala postup a tie isté uznesenia krajského súdu

Ústavný súd v úvode konštatuje, že sťažovateľka opakovane podáva viaceré identické sťažnosti smerujúce proti tomu istému porušiteľovi – okresnému súdu a krajskému súdu, ktorými napádala totožné uznesenia okresného súdu a krajského súdu, používajúc totožnú argumentáciu. Podobne to bolo aj prípade prerokovaných sťažností uvedených v bode 2.3, ktoré boli doručené ústavnému súdu s odstupom niekoľkých dní. Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 22770/2013 je totožná so sťažnosťou evidovanou pod sp. zn. Rvp 20681/2013, sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 577/2014 je totožná so sťažnosťou evidovanou pod sp. zn. Rvp 267/2014, sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 722/2014 je totožná so sťažnosťou evidovanou pod sp. zn. Rvp 271/2014, sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 723/2014 je totožná so sťažnosťou evidovanou pod sp. zn. Rvp 272/2014 a sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 1678/2014 je totožná so sťažnosťou evidovanou pod sp. zn. Rvp 273/2014, preto dospel k záveru, že tieto totožné sťažnosti je potrebné odmietnuť pre neprípustnosť z dôvodu litispendencie.

Podľa § 24 písm. b) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak ústavný súd v tej istej veci koná.

Prekážka prv začatého konania (litispendencia) bráni tomu, aby na ústavnom súde prebiehali dve konania, prípadne viac konaní v tej istej veci. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania. O prekážku litispendencie nejde, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti veci.

Z uvedeného dôvodu bolo potrebné sťažnosti vedenú pod sp. zn. Rvp 22770/2013, Rvp 577/2014, Rvp 722/2014, Rvp 723/2014 a sp. zn. Rvp 1678/2014 odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu neprípustnosti vyplývajúceho z § 24 písm. b) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2014